leysi, en það er alt annað en að skorast undan að greiða skyldukvöð. Það verðr jafnvel eigi með vissu sagt, hvort slík undanfærsla hafi leitt af mótþróa eðr af efnaleysi. **61** 9da oktbr. 1873.

Af þessum ástæðum skal úrskurðr sá, er þèr herra amtmaðr hafið lagt á málið, óraskaðr standa, og eruð þèr beðnir að tilkynna það hlutaðeigöndum.

Bréf landshöfðingjans (til amtmannsins yfir norðr- og austrumdæminu). **62** 30sta desbr. 1873.

Með brèfi herra amtmannsins 3. f. m. meðtók eg skjal frá Presthólahreppi, dagsett 24. nóvbr. f. á., er áfrýjar til dómsmálastjórnarinnar úrskurði norðr og austramtsins 8. febrúar 1870 um, að Presthólahreppr eigi að greiða Vopnafjarðarhreppi 114 rd. 93 sk. áfallna meðlagsskuld frá miðjum júlímánuði 1861 til 14. maí 1869 með Sigríði nokkurri Einarsdóttur, þar að auki 18 rdl. 72 sk. meðlag fyrir árið 1869—70 og svo framvegis 20 rdl. árlega.

Það er viðrkent af öllum hlutaðeigöndum, að Sigríðr sú, er nefnd var, og nú er sögð dáin, ætti sveit í Presthólahreppi, þar eiginmaðr hennar, Árni nokkur Ormarsson, hefir verið sveitlægr í mörg ár, og enn er vistfastr. Þau Árni og Sigríðr slitu samvistum árið 1832 og fluttist Sigríðr fáum árum síðar austr í Vopnafjarðarhrepp. Þar varð hún sveitarþurfi, og krafði hreppstjórnin með brèfi 18. júní 1862 endrgjalds frá Presthólahreppi á styrk, er lagðr hafði verið með Sigríði árið 1861—62. Presthólahreppr færðist fyrst undan að greiða nokkurt meðlag, en eptir að amtið 22. júní 1865 hafði úrskurðað Sigríði sveitlæga í Presthólahreppi, var viðtekið af þessum hreppi með brèfi 3. apríl 1867 að greiða meðlag fyrir árin 1865—67 og að annast um árlegt framfæri Sigríðar, hvort sem það yrði í Vopnafjarðar eðr Presthólahreppi, en hið áðr áfallna meðlag neitaði Presthólahreppr að gjalda, og í brèfi 15. nóvbr. 1868 afsagði hann jafnvel að borga það, er síðar kynni að áfallast. Nú var aptr leitað til amtsins, og feldi amtið eptir að ákveðið var, að tengdasonr Sigríðar, sem er bóndi í Suðrmúlasýslu ætti, að leggja 10 rdl. árlega með Sigríði, úrskurð þann frá 8. febrúar 1870, er að ofan er um getið, og verðr nú samkvæmt konungsúrskurði 29. júní 1872 og erindisbrèfi s. d. § 12 að leggja fullnaðarúrskurð á málið.

Presthólahreppr hefir í áfrýunarskjali sínu farið fram á, að hrepprinn verði sýknaðr af 133 rdl. 69 sk. skuld þeirri til Vopnafjarðarhrepps, er hinn áfrýaði úrskurðr skyldar hreppinn til að gjalda eða þá, að málið annars kostar útkljáist með dómi. Hvað hina síðari kröfu snertir, þá verðr ekkert tillit tekið hèr til, þar sem þetta mál samkvæmt fátækra reglugjörðinni 8. janúar 1834, 3. gr. liggr einungis undir valdstjórnarúrskurði.

Þegar þar eptir á að ræða um sýknarástæður þær, er Presthólahreppr hefir tilfært, verðr fyrst spurning um það, hvort styrkr sá, er lagðr hefir verið með Sigríði verði álitinn sveitarstyrkr. Presthólahreppr hefir viljað neita þessu af því, að styrkrinn hefir eigi verið ritaðr í Vopnafjarðar sveitarbók. Það verðr nú eigi sagt annað, en að reglulegast sè að rita hvern styrk, er verðr veittr ómaga, í sveitarbókina, en hinsvegar er það eigi skilmáli fyrir, að styrkr verði álitinn sveitarstyrkr, að hann sè ritaðr jafnóðum, og hann er veittr, í sveitarbók, og í máli því, er hèr liggr fyrir, virðist Vopnafjarðarhreppr að hafa sannað á nægilegan hátt eigi að eins, að Sigríðr sú, er um er að ræða, hafi verið sveitarþurfi, heldr einnig að styrkr í rauninni hafi verið lagðr henni af hreppnum á þann hátt, að hrepprinn fèkk styrkinn til láns hjá bónda, er veitti hreppnum endrgjaldsfrest með lánið til þess Presthólahreppr endrborgaði það, og kemr hèr einkum til greina, að Vopnafjarðarhreppr innan árs eptir, að styrkrinn var lagðr, heimtaði endrgjalds á honum af Presthólahreppi.

62 30sta desbr 1873. Þegar Presthólahreppr hefir tekið fram, að tillag það til framfæris Sigurðar, er komið hefir frá tengdasyni hennar, væri of lítið, þar sem hann væri fær um að framfleyta henni að öllu leyti, getr þetta atriði eigi komið til greina í þessu máli þegar af þeirri ástæðu, að það verðr að vera framfærsluhreppr ómagans, sem ber að fylgja kröfu þessari fram, og eigi hreppr sá, er ómaginn um stundarsakir er í. Íveruhreppr ómagans verðr altaf að hafa beinan og frjálsan aðgang að framfærsluhreppnum.

Loksins hefir Presthólahreppr til fært þá sýknarástæðu, að Sigríðr hafi eigi verið flutt heim til sveitar sinnar. Það er nú að vísu svo, að Presthólahreppr hefir á sínum tíma heimtað þenna flutning, en eptir kringumstæðunum finst nægileg sönnun að vera komin fram fyrir, að Sigríðr hefir eigi verið flutningsfær, enda hefir Presthólahreppr, eins og að framan er sagt, þar sem getið er um brèf hans 3. apríl 1867 eptir að honum var kynt, að Sigríðr eigi þætti flutningsfær, slept kröfu sinni um flutninginn.

Samkvæmt öllu því, er þannig er sagt, ber hinn áfrýjaði úrskurðr norðr- og austramtsins óraskaðr að standa, þó þannig, að Presthólahreppr eigi auk þeirrar upphæðar, er fallin var til greiðslu 14. maí 1869, 114 rd. 92 sk., að endrgjalda fyrir hvert ár, er síðan er liðið til dánardags Sigríðar, meðlag Vopnafjarðarhrepps til hennar að frádregnum 10 rd. árlega, er Vopnafjarðarhreppr hefir undirgengist að taka hjá tengdasyni Sigríðar.

Þetta kynnist yðr hèr með herra amtmaðr til þess, að þèr birtið það hlutaðeigöndum, og eruð þèr beðnir að sjá um, að Presthólahreppi verði á nægilegan hátt haldið til að lúka skuld þessa til Vopnafjarðarhrepps þannig, að fjórði partr skuldarinnar borgist innan útgöngu næsta árs, 31. desbr 1874, og hinir 3 fjórðu partar innan útgöngu hvers árs, er þar eptir fylgir, síðasti partrinn innan 31. desbr 1877.

63 23ðja febrúar 1874. *Brèf landshöfðingjans* (til stiptsyfirvaldanna).

Með brèfi dagsettu 11. þ. m. hafið þèr, herra amtmaðr og þèr háæruverðugi herra sent hingað bónarbrèf frá prestinum á Undirfelli í Húnavatnssýslu sira Sigfúsi Jónssyni, þar er hann biðr um að fá endrborgaða af hinum árlegu tekjum kirkjunnar á Tjörn á Vatnsnesi skuld þá 411 rd. 5 sk., er hann átti hjá nefndri kirkju, þá er hann á síðastliðnu vori skilaði henni af sèr og fluttist frá Tjörn að Undirfelli, og er skuld þessi af því risin, að beiðandinn árið 1868 lèt endrbyggja kirkjuna af timbri.

Í brèfi, er fylgdi bænarskrá þessari, hefir prófastrinn í Húnavatnssýslu tekið fram, að kirkja sú, er beiðandinn hefir bygt á Tjörn, sè í alla staði hin snotrasta og vandaðasta kirkja í hèraðinu, og að það sè því fremr virðingarvert, að beiðandinn hefir skilið svo vel við kirkju sína, sem hann er mjög efnalítill og hefir því orðið að vinna það til, að setja sjálfan sig í talsverðar skuldir. Hins vegar telr prófastrinn það kirkjunni ofvaxið, að endrborga alla skuld þessa, þar sem hinar árlegu tekjur hennar sèu eigi meiri en rúmir 20 rd., og ársútgjöld hennar geta orðið misjöfn. Hann hefir þess vegna lagt það til, að það verði lagt á Tjarnarkirkju, að miðla beiðandanum um hin næstkomandi 15 ár því, sem afgangs verðr af tekjum hennar, og ætlar hann, að það muni verða um 16 rd. árlega; en þèr hafið meðal annars af þeirri ástæðu, að það sè ísjárvert að leggja töluverða byrði á kirkjuna um lengri tíma, þó þèr sèuð prófastinum samdóma um maklegleika beiðandans, látið það álit í ljósi, að það eptir kringumstæðunum mætti nægja að greiða beiðandanum 10 rd. á ári í 15 ár frá næstliðnum fardögum.

Út af þessu skal yðr til vitundar gefið, yðr til leiðbeiningar og til þess, að þèr kunngjörið það, að eg eptir atvikum þeim, er að framan eru greind og samkvæmt konungsúrskúrði 29. júní 1872 og erindisbrèfi s. d. 19. grein samþykki, að beiðandanum, sira